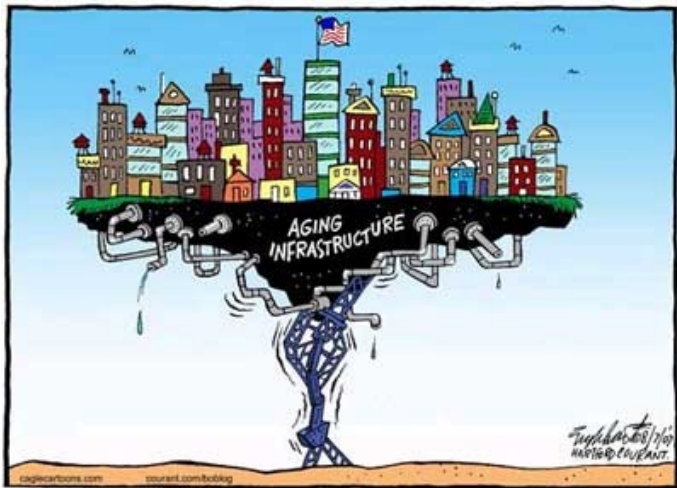
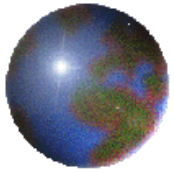

Ekonomika technické infrastruktury

Ing. Jakub Dostál

27. 11. 2013

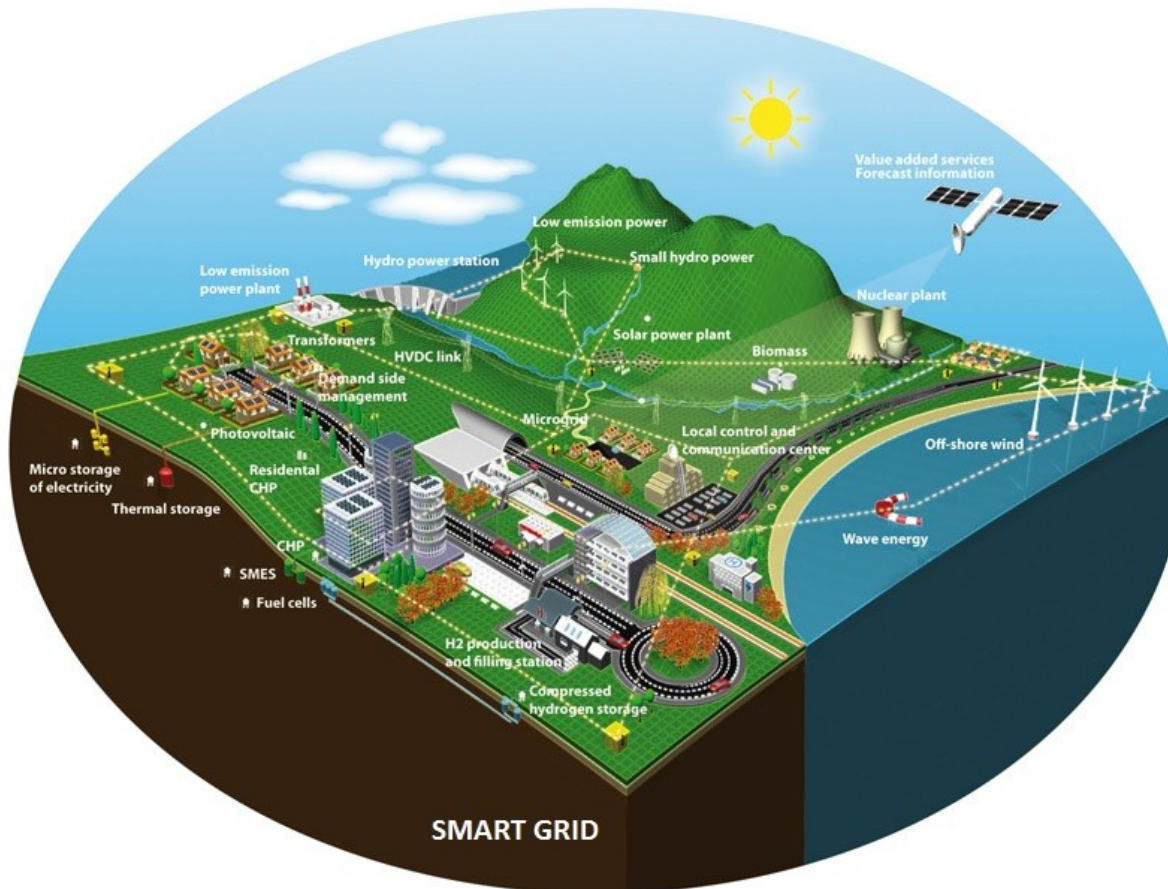

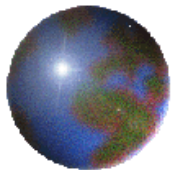
O čem to dnes bude?

- ✚ **Úvod do (technické) infrastruktury**
- ✚ **Technická infrastruktura**
- ✚ **Kritická infrastruktura**
- ✚ **Narušení infrastruktury**

Úvod do technické infrastruktury

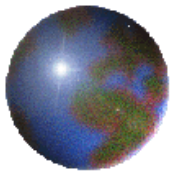

Co je to infrastruktura?

- ✚ z franc. infra-structure, doslova: co je **pod stavbami**
- ✚ soubor podmínek, které zabezpečují **fungování ekonomiky**
- ✚ zahrnuje i nezbytné **investice** do odvětví, která podmiňují **ekonomický rozvoj společnosti**
- ✚ ”**společenský režijní kapitál**”

Dělení infrastruktury

✚ Technická

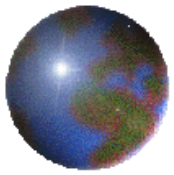
- ✚ Systémy **zajišťující pohyb** materiálů, osob, energií a informací

✚ Sociální

- ✚ zajišťuje prostorovou, časovou a proporcionální **dostupnost sociálních služeb a aktivit** všech odvětví **rozvoje člověka** (zdravotnictví, školství, tělovýchova, kultura), **bydlení, obchodní sítě** a síť **veřejné správy**

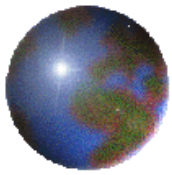
✚ Ekonomická

- ✚ zajišťuje **peněžní přenosy** a je tvořena sítí finančních a bankovních služeb

Veřejná infrastruktura

- ✚ Dána zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, § 2 k)
- ✚ pozemky, stavby a zařízení v členění:
  - ✚ Dopravní infrastruktura
  - ✚ Technická infrastruktura
  - ✚ Občanské vybavení
  - ✚ Veřejné prostranství

Společné prvky infrastruktury

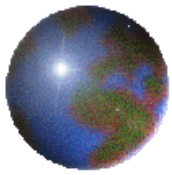
✚ Významná míra veřejného zájmu (EU, státu, krajů, obcí, občanů)

✚ **Sít'ový charakter** infrastrukturních zařízení

✚ Jak **technické sítě** (dopravní, energetické apod.)

✚ Tak sítě různých **infrastrukturních služeb** a jejich zařízení (např. sběr, třídění, likvidace a recyklace odpadů).

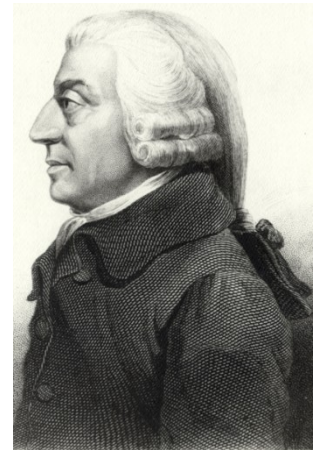

Role státu ve výstavbě a údržbě technické infrastruktury

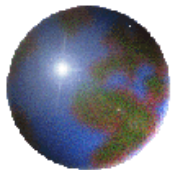
✚ Adam Smith: 3 povinnosti vládnce

✚ Investice do TI

- ▣ jsou z velké části **nedělitelné**
- ▣ K jejich účinné realizaci jsou třeba:
  - **Veřejné prostředky**
  - **Nebo alespoň veřejná kontrola**

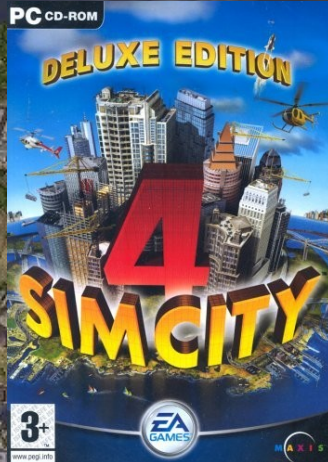

Ekonomická role infrastruktury

- ✚ Podporuje **ekonomický rozvoj výrobních odvětví**
- ✚ Její fungování je **podmínkou** celkového **ekonomického vývoje**
- ✚ V regionálním měřítku se srovnatelně vyšší úroveň infrastruktury projevuje jako výhoda,
  - ✚ působí jako **multiplikátor**, zvyšuje tedy ekonomický potenciál regionu.
  - ✚ Z toho vyplývá, že různým důrazem na **rozvoj infrastruktury** lze ovlivňovat **dynamiku vývoje ekonomiky**

22/3/655

Mayor Rating

594,953

109,040

RCI

Monthly Budget

Current Balance	594,953
Monthly Income	931,356
Monthly Expenses	930,025
Month End Cash	596,284

Strange Goings-On At Advanced Research Center Have Wiki Residents On Edge
Mayor Rocks According to City Blocks

Wiki

Vetrná elektrárna - 9500
 Mesíční náklady: 950
 Vyrobená elektrina: 200 MWh/ měsíc
 Laciná výstavba a nulové znečistení.

-
-
-
-
-
-
-
-

5/27/98

Hodnocení starosty

520,613

488,204

RCI

Mestsky pruzkum verejneho mineni

<p>Zivotni prostredi</p> <p></p>	<p>Zdravotni stav</p> <p></p>	<p>Bezpecnost</p> <p></p>
<p>Silnicni doprava</p> <p></p>	<p>Vzdelanost</p> <p></p>	<p>Hodnota pudy</p> <p></p>

-
-
-
-
-
-
-
-

7/8/98

Hodnocení starosti

520,321

479,859

RCI

Zobrazení údajů

- Vsechno vypnuté
- Nebezpečí požáru
- Zločinnost
- Vzdelanost
- Zádánost
- Voda
- Elektrina
- Doprava
- Zony
- Hodnota pudy
- Hodnocení starosti
- Průmerné stáří budov
- Zdravotní stav
- Znečištění ovzduší
- Znečištění vody
- Odpadky
- Radiace

7/29/98

Hodnocení starosti

520,321

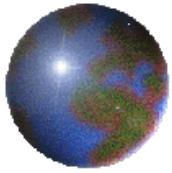
465,552

RCI

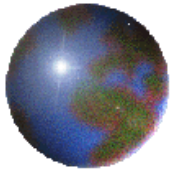

Zobrazení údajů

- Vsechno vypnuté
- Nebezpečí požáru
- Zločinnost
- Vzdelanost
- Zádánost
- Voda
- Elektrina
- Doprava
- Zony
- Hodnota půdy
- Hodnocení starosti
- Průměrné stáří budov
- Zdravotní stav
- Znečištění ovzduš
- Znečištění vody
- Odpadky
- Radiace

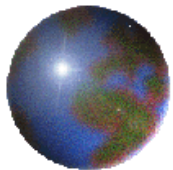

Technická infrastruktura

Technická infrastruktura

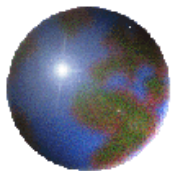
- ✦ Systémy **zajišťující pohyb** materiálů, osob, energií a informací
- ✦ Různá členění TI:
  - ✦ Podle **technických kritérií** (účelové podstaty)
  - ✦ Z **ekonomického hlediska**
  - ✦ **Prostorové** členění
  - ✦ **Podle organizačních (manažerských)** kritérií

Členění TI podle technických kritérií

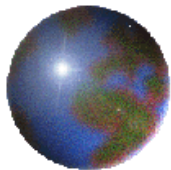

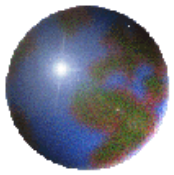
Členění TI podle technických kritérií

Odvětví	Obor	Druhy
Doprava	drážní, silniční, letecká, vodní, ostatní	přeprava osob, přeprava zboží nákladní, osobní vnitrozemská, námořní potrubní, cyklistická, pěší, koňská, doprava v klidu (parkování) aj.
Energetika	elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, ropné produkty	výroba, distribuce, spotřeba
Telekomunikační a informační infrastruktura	telekomunikace radiokomuni- kace, pošta, internet	celoplošné, regionální a místní sítě
Vodní hospodářství	vodní toky, vodárenství a kanalizace	protipovodňová ochrana, správa hydrografické sítě, výroba vody, distribuce vody, odvádění a čištění odpadních vod
Odpadové hospodářství	odpadové hospodářství	svoz, třídění, likvidace, recyklace odpadů, informační systémy znečištění ovzduší apod.
Lokální technická infrastruktura	dle místních podmínek	např. veřejné osvětlení, pohřebnictví apod.

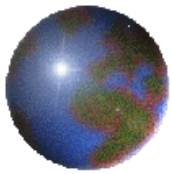
Členění TI z ekonomického hlediska

Ekonomický charakter služby	Odvětví, obory
Hospodařící zpravidla se ziskem	Energetika, doprava zboží a materiálů, dálková osobní doprava, telekomunikace a informace, vodárenství, apod.
Hospodařící zpravidla vyrovnaně	Kanalizace, komunální odpadové hospodářství, pohřebnictví aj.
Hospodařící zpravidla se ztrátou	Městská hromadná doprava a veřejná osobní doprava (kterou se zajišťuje dopravní obslužnost), veřejné osvětlení aj.

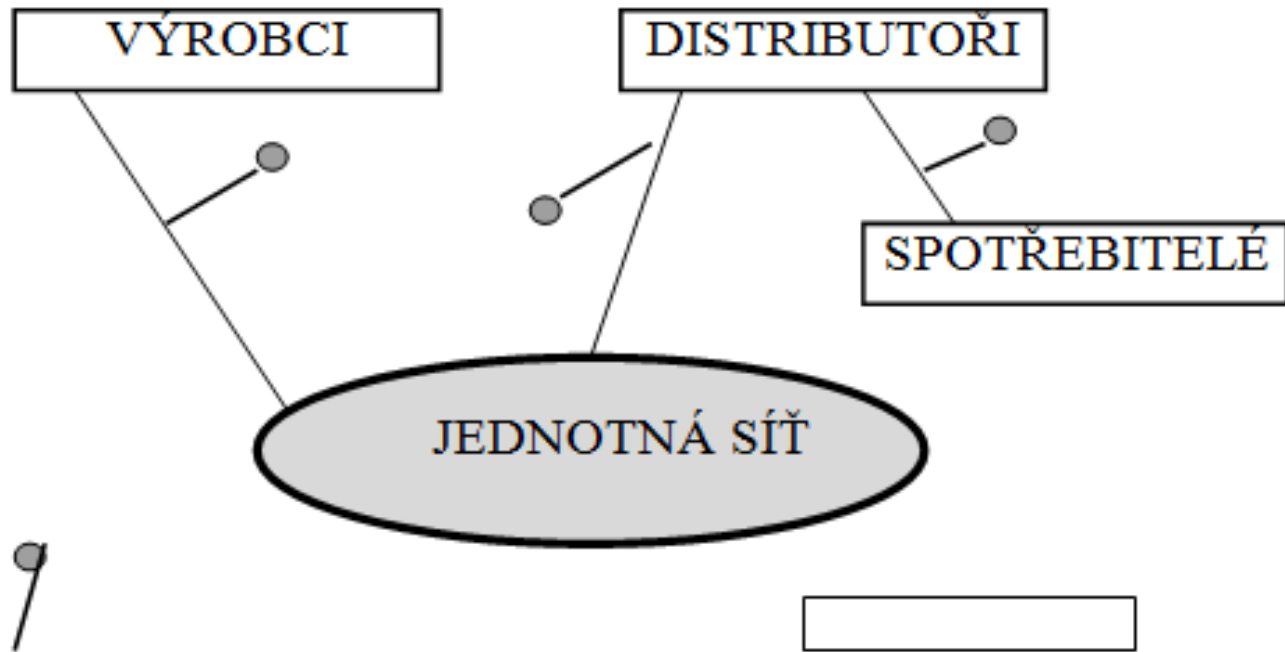

Prostorové členění

- ✚ nadnárodní (mezinárodní, globální)
- ✚ vnitrostátní
- ✚ regionální (krajské)
- ✚ místní (lokální)
- ✚ technický detail (připojení)

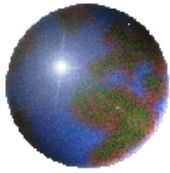

Členění podle organizačních (manažerských) kritérií

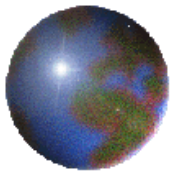

regulační místa,
stát může určit regulační pravidla

ekonomické aktivity,
stát může ovlivnit koncentraci
a monopolizaci

Kritická infrastruktura

Kritická infrastruktura

☛ Definice KI:

- ☛ výrobní a nevýrobní systémy, jejichž **nefunkčnost** by měla vážné dopady na:
  - **Bezpečnost**
  - **Ekonomiku**
  - Zachování nezbytného rozsahu dalších **základních funkcí státu** při krizových situacích
    - přírodní katastrofy
    - teroristické útoky apod.
- Legislativní ukotvení v ČR?

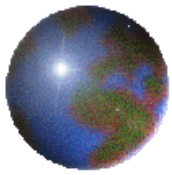
Užší a širší pojetí KI

✚ Širší pojetí KI:

- ▣ **obranná** – z vnějšího (vojenského) hlediska
- ▣ **Kritická - bezpečnostní** – z pohledu vnitřní bezpečnosti

✚ Užší pojetí

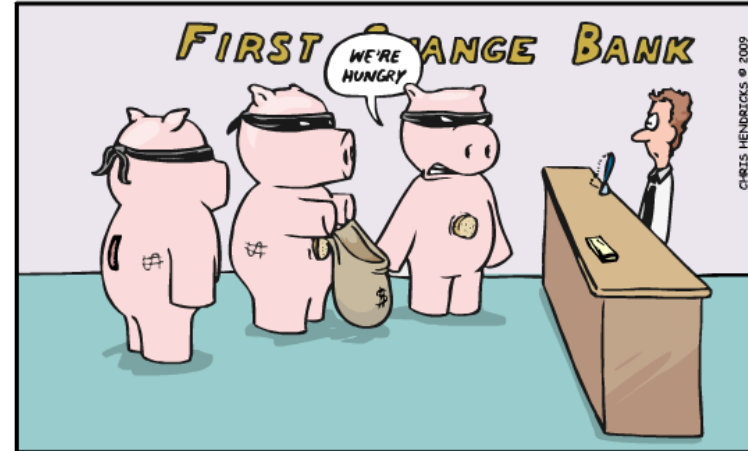
- ▣ Vztažena k **vnitřní bezpečnosti**

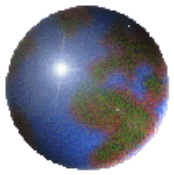
Sektory kritické infrastruktury

JELLYFISH IN ARMOUR

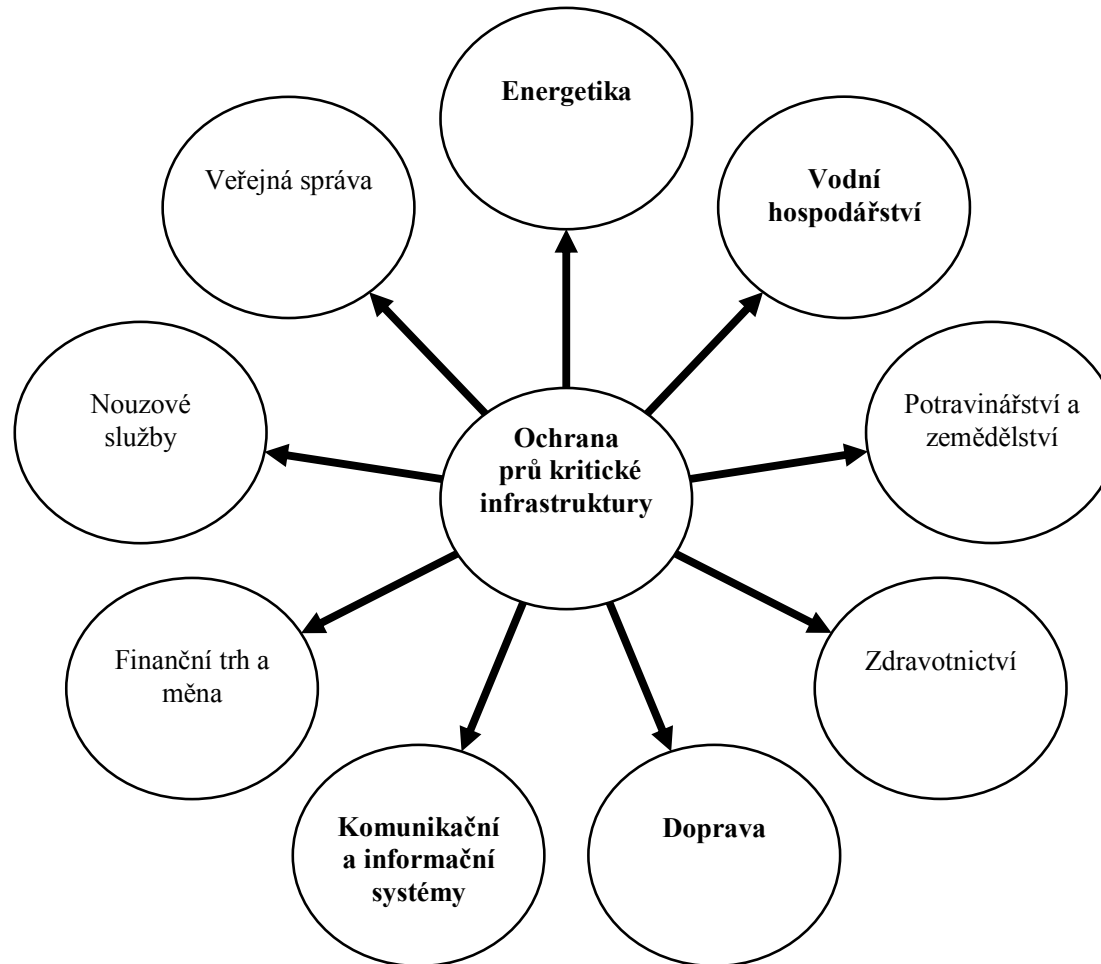
Sektory kritické infrastruktury

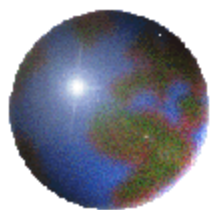
- ✚ Energetika
- ✚ Vodní hospodářství
- ✚ Potravinářství a zemědělství
- ✚ Zdravotní péče
- ✚ Doprava
- ✚ Komunikační a informační systémy
- ✚ Bankovní a finanční sektor
- ✚ Veřejná správa
- ✚ + World Wide Web

▣ Můžeme nalézt příklady v minulosti?

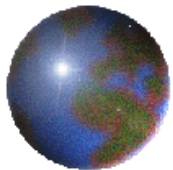

Odvětvová kritéria

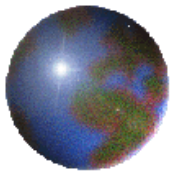

Přístupy státu k ochraně kritické infrastruktury

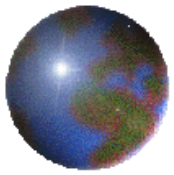
Kritická infrastruktura – role státu?

- ✦ Ochrana KI – jedna ze **základních rolí státu**
- ✦ Aby stát mohl zajistit výše uvedené funkce za všech okolností, musí mít k dispozici:
  - ✦ Prvky
  - ✦ Vazby
  - ✦ toky systému státu
- ✦ Cíle v ochraně KI:
  - ✦ **snížení zranitelnosti**
  - ✦ **ochrana lidí a kritických zdrojů a systémů**, na nichž závisí existence společnosti,
  - ✦ **vytvoření podmínek pro prevenci a zajištění připravenosti** na zvládnutí narušení kritické infrastruktury jako součástí programu rozvoje území,
  - ✦ zabezpečení **práv občanů na adekvátní pomoc** v případě narušení KI a zajištění jejich informovanosti o připravených opatřeních k řešení krizové situace, o jejich odpovědnosti, o tom jak mohou pomoci v prevenci a jak by měli reagovat na vzniklou situaci.

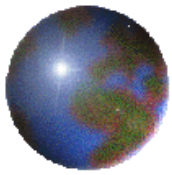
Hlavní opatření k ochraně KI

- ✚ 90. léta 20. st.: začátek systematického zabývání se KI
- ✚ vytipování systémů tvořící **fyzické a kybernetické zázemí státu**, bez jejichž správné funkce nelze provádět ani **ochranu životů a zdraví lidí, majetku, životního prostředí**, ani zvládnout dopady **pohrom a útoků** a zajistit **obnovu a další rozvoj**
- ✚ USA
  - ❏ 1998: „Bíla kniha“ (prezidentské rozhodnutí)
  - ❏ 2003: „Národní strategie vnitřní bezpečnosti“ (další verze 2007) „Národní strategie zabezpečení kybernetického prostoru“

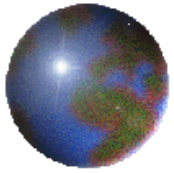
EU a ochrana KI

- ✦ 2004 Sdělení Evropské Komise Radě a Evropskému parlamentu „Ochrana kritické infrastruktury při boji proti terorismu“
- ✦ 2005 „Zelená kniha o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury“
- ✦ 2006 „Sdělení komise o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury“
- ✦ 2007 Evropským parlamentem vydáno usnesení o návrhu **směrnice Rady o určování a označování evropské kritické infrastruktury a o posouzení potřeby zvýšit její ochranu**
  - ✦ Směrnice byla schválena 8. prosince 2008.

Evropská kritická infrastruktura

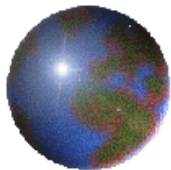
- ✚ Kritická infrastruktura nacházející se v členských státech, jejíž narušení nebo zničení by mělo závažný dopad pro nejméně **dva** členské státy
  - ✚ Závažnost dopadu se posuzuje podle průřezových kritérií
    - kritérium obětí
    - kritérium ekonomického dopadu
    - kritérium dopadu na veřejnost

Evropská komise

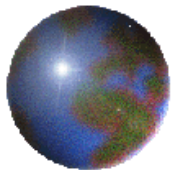
- ✚ vypracuje ve spolupráci s členskými státy **pokyny pro uplatňování** průřezových a odvětvových kritérií a **přibližné prahové hodnoty** pro účely určování EKI.
  - ✚ Kritéria podléhají utajení
  - ✚ Použití těchto pokynů není pro členské státy povinné

Členské státy EU

- ✚ Stanový přesné vymezení **prahových hodnot** použitelných pro průřezová kritéria
- ✚ Členský stát, na jehož území se označená EKI nachází, **každoročně informuje Komisi** o počtu **označených EKI** podle odvětví a o počtu členských států, které jsou závislé na jedno-tlivých označených EKI

Členské státy EU

- ✚ Konkrétní určení EKI budou znát pouze **členské státy**, pro něž může mít **závažný dopad**
- ✚ Členské státy, na jejichž území se EKI nachází, informují **vlastníka/ provozovatele infrastruktury** o jejím označení za EKI.
- ✚ Informace týkající se označení infrastruktury za EKI podléhají **utajení**

Náležitosti EKI

✚ Vlastníci/ provozovatelé

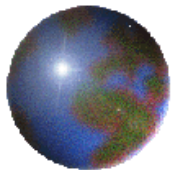
- ✚ Plány bezpečnosti provozovatele
- ✚ Styční bezpečnostní úředníci

✚ Členské státy

- ✚ Zpráva o typech zranitelnosti, hrozeb a rizik

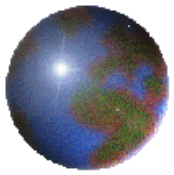
✚ EK

- ✚ Poskytuje skrze členské státy poskytuje vlastníkům/ provozovatelům EKI přístup k dostupným osvědčeným **postupům a metodikám** a **odbornou přípravu a výměnu informací** týkající se nového technického rozvoje

Kritická infrastruktura v ČR

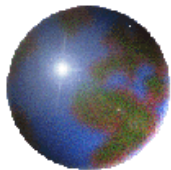
- ✦ V ČR vymezení až od 1. ledna 2011 v rámci novely zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení („krizový zákon“)
  - ✦ definice jsou shodné s obdobnými zákony dalších evropských zemí, EU, USA apod.
  - ✦ Prvek KI x subjekt KI (prvek EKI x subjekt EKI)
- ✦ **Nařízení vlády** č. 432 ze dne 22.12.2010
  - ✦ vymezuje průřezová a odvětvová kritéria pro určení prvku kritické infrastruktury podle následujících kritérií (průřezová, odvětvová)

Určení kritické infrastruktury

✚ Vláša ĀR:

- ✚ stanoví průřezová a odvětvová kritéria pro určení prvku kritické infrastruktury,
- ✚ rozhoduje na základě seznamu předloženého MV o prvcích KI a prvcích EKI

Průřezová kritéria pro určení prvku KI ČR

- ❖ Oběti s mezní hodnotou více než **250 mrtvých** nebo více než **2 500 zraněných** s následnou hospitalizací delší jak 24 hodin
- ❖ Ekonomický dopad s mezní hodnotou hospodářské ztráty státu více jak **0,5 % HDP** nebo
- ❖ Dopadu na veřejnost s mezní hodnotou rozsáhlého omezení nezbytných služeb nebo jiného závažného zásahu do každodenního života postihujícího více než **125 000 osob**

Odvětвовá kritéria pro určení prvku KI ČR

✚ Energetika

- ✚ Elektřina, zemní plyn, ropa a ropné produkty

✚ Vodní hospodářství

✚ Potravinářství a zemědělství

- ✚ Rostlinná, živočišná a potravinářská výroba

✚ Zdravotnictví

✚ Doprava

- ✚ Silniční, železniční, letecká, vnitrozemská vodní

✚ Komunikační a informační systémy

- ✚ Technologické prvky pevné a mobilní sítě, pro rozhlasové a televizní vysílání, poštovní služby, informačních systémů

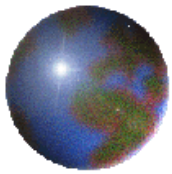
✚ Finanční trh a měna

✚ Nouzové služby

- ✚ IZS, Radiační monitorování, předpovědní, varovná a hlásná služba

✚ Veřejná správa

- ✚ Veřejné finance, sociální ochrana a zaměstnanost, ostatní státní správa, zpravodajské služby

NATO a kritická infrastruktura

- ⊕ 2003 **Výbor pro civilní ochranu Severoatlantické aliance**
  - ⊕ Informační zpráva, která pojednává o tzv. schopnosti státu reagovat na mimořádnou událost, resp. krizovou situaci
  - ⊕ deset schopností, které by mohly ovlivňovat prvky KI:
- ⊕ centrální **schopnost reakce**,
- ⊕ zásobování (doplňování) **základních služeb**,
- ⊕ místní **schopnost reakce**,
- ⊕ **dekontaminace**,
- ⊕ místní očišta,
- ⊕ vakcinace a ošetřování,
- ⊕ péče o hromadně zraněné,
- ⊕ **hromadná evakuace**,
- ⊕ zjišťování **ohrožení** a jejich pojmenování,
- ⊕ **informování, varování a vyrozumění veřejnosti.**

Nadnárodní rozvojové strategie TI

✚ NATO - vojenská infrastruktura

▣ Orgány zabývající se v rámci NATO TI:

- **Rada NATO**, která (mimo jiné) řídí „Hlavní komisi pro plánování zdrojů“, která koordinuje:
  - Výbor pro **infrastrukturu**
  - Výbor pro **komunikace a informační systémy**
  - Výbor pro **problémy životního prostředí**
- **Generální tajemník NATO**, který řídí (mimo jiné)
  - „Odbor pro infrastrukturu“

Obranná infrastruktura

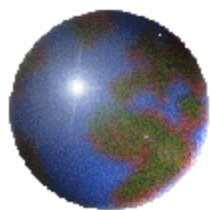
- ✦ je vymezena jako soubor **stacionárních objektů, pozemků a zařízení** určených pro řízení a zabezpečení ozbrojených sil, jejich mobilizační rozvinutí a pro zabezpečení operačních plánů. Např.:
  - ✦ objekty důležité pro obranu státu a jejich příslušenství,
  - ✦ pozemní komunikace,
  - ✦ železnice,
  - ✦ letiště,
  - ✦ telekomunikační zařízení,
  - ✦ produktovody,
  - ✦ provozní zařízení a vybavení, které je předurčeno k zajištění obrany státu,
  - ✦ nemovité věci ve vlastnictví státu, právnických a fyzických osob, určené jako prostředky k zajištění státu

Obranná infrastruktura

- ✚ Příklady v ČR
- ✚ Závislost:
  - ✚ na politickém uspořádání
  - ✚ Technologickém vývoji?

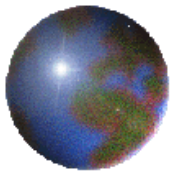

Narušení infrastruktury

Veřejný sektor a veřejná správa, NNO – ukázky jejich vazeb na infrastrukturu

- ⊕ Veřejný sektor a veřejná správa a NNO jsou s problematikou infrastruktury historicky **neoddělitelně spojeny**.
- ⊕ Následují **příklady totálního narušení infrastruktury** mimořádnými událostmi velkého rozsahu (technické a přírodní katastrofy, teroristické útoky).
- ⊕ Veřejná správa a nestátní neziskové organizace zde mají nezastupitelnou roli při:
  - ⊗ **předcházení** těmto událostem
  - ⊗ jejich **řešení**
  - ⊗ následné **likvidaci škod**
  - ⊗ **obnovení funkčnosti** všech součástí infrastruktury (sociální, ekonomické, technické).

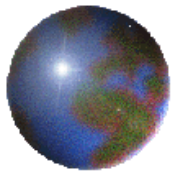
Zemětřesení na Haiti 2010

Ukrajina-Černobyl-JE-26.4.1986-zamoření-zničená veškerá infrastruktura regionu

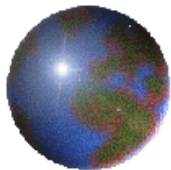

Tsunami: Indonésie 2004 (níže) a 2011 vzde

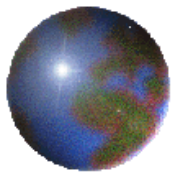

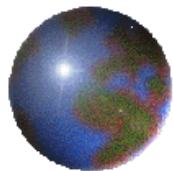
Útoky Al-Kaidy v Evropě na do 11. září 2011

Útoky Al-Kaidy v Evropě na dopravní infrastrukturu

Povodně ČR

